

ACORDAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrsi de Duminică

pe un an . 5 Cor.

Pentru România și

America . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-

mânia și străinătate pe

un 40 franci.

TRIBUNA

SECRETARIA
și ADMINISTRATIA
Dez. Perencu-Str. 50.
INSERȚIUNILE
se primesc la adm. in-
trafic.
Măritim publică și Loc de-
schis oostă fiecare p. 20 H.
Manuscripte nu se în-
potază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Descresțerea poporului românesc.

București, Octomvre.

Scade!

Ce vorbă dureroasă, înfiorător de dure-roasă, fiindcă ne privește pe noi poporul acestei țări, trăinicia noastră ca neam.

Chestia este deci de însemnătate. Ea a mai fost pusă și va mai fi pusă, până nu se vor lua, toate măsurile neapărat de lipsă.

Firei noastre, care scapă din vedere atâtea lucruri, îi lipsește deplinătatea. Insușirea aceasta însă, ne este astăzi neapărat de lipsă, ca să putem deslega problema grea de organizare socială a democrației românești.

Toate deosebirile noastre sufletești, toată amăgirea noastră artistică, tot ce avem încântător și ispititor, toate acestea, nu sânt de ajuns, când e vorba de a deslega problema *foloaselor* noastre.

Câtă vreme vom fi siliți să ne mișcăm în speculările filozofiei, ale literaturii și chiar ale științei, mlădierea închipuirii noastre de necrezut, va face minuni.

Aceasta însă nu-i decât una din sarcinile chemării noastre.

Până acum am tot filozofat. Chestia dată astăzi este de a trăi. Vrem să trăim? Datorii sântem atunci, să încetăm cu vaietele fără rost și numai de sine iubitoare și să recurgem la arsenalul de măsuri pentru a încerca să îndepărtăm răul și o stare îngrijitoare, tare neliniștitoare.

Ce ne spune fără îndoială graiul rece al cifrelor statistice oficiale de naștere și moarte?

Ceeace s'a tot spus, fără să fi găsit nici azi crezare, ceeace s'a învederat, fără să fi fost în stare să sguđuie conștiința noastră obștească: Pierim!

Poporația românească a țării acestela, e în neîncetată descresțere față de poporația străină; în nesfârșită decădere trupească!

Vedem prin urmare, cât de neîndreptățit este strigătul buciului, ce s'a dat de mult și cât e de grabnic, ca să ne trezim odată.

E asta un semn de viitoare precumpănire sau nu-i decât mărturia zdrobitoare a unei decăderi covârșitoare și nimicitoare? Faptele ne silesc să inclinăm spre cea din urmă.

Când poporația națională băștinase a unei țări scade, în folosul celei străine, care crește din ce în ce, atunci țara aceea merge repede spre pieire!

Prisosul înspăimântător al nașterilor la străini și numărul neînsemnat al morților, trebuie în sfârșit să ne pună pe gânduri. Românii umplu cimitirurile, în loc să populeze țara aceasta încăpătoare pentru toți străinii flămânzi, iar acești străini se înmulțesc ca iarba verde pe locurile Românilor pieiriți.

Sporirea poporului nostru românesc, trebuie să ne fie una din grijile cele mai de căpetenie, fiindcă acolo unde am găsi-o, am da de bunăstare și propășire, precum

și de încredințarea despre un viitor fericit și strălucit.

La noi mai mult decât ori unde, trebuie să ne preocupe în deosebi problema aceasta. Trei motive ne silesc la aceasta.

Intâtu: fiindcă sântem un popor mic în privința numărului și ușor putem fi înghițiți de popoarele mai mari, cari mereu pândesc această clipă binevenită. Aceasta cu atât mai mult, cu cât se țintește ca popoarele mici să piară.

Al doilea: fiindcă în lupta economică internațională din vremurile de-acum, biruința este a poporului celui mai numeros. De aceea se cere neclintit cu tot dreptul, ca populația unei țări să fie pe cât se poate mai mult la fel naționalicește, așa dară cât mai lipsită de neamuri străine de sânge, cuget și simțiri. Altfel creșterea populației țării, în loc să fie îmbucurătoare și folositoare, e primejliioasă, fiindcă prin sporirea factorilor eterogeni, unitatea națională a țării s'ar rupe, nimicind națiunea.

Al treilea: fiindcă precum viața organică, așa și cea a popoarelor, e supusă la două condiții, întemeiate pe două principii: *al păstrării și al propășirii*. Organul, care nu se apără și care nu știe să-și păstreze coeziunea împotriva năvălitorilor, cari țințesc să-l nimicescă, se descompune și moare. De altă parte organul, ale cărui părți n'ar fi toate într'o schimbare continuă, se vestește și moare de asemenea. Deci păstrarea și propășirea oricărui organ, sânt de neînlăturat una de alta, mai mult, sânt cele două fețe ale aceleiași legi, legea universală

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Luni seara.

Foileton.

Dol gazetarii povestesc într'un ungher al casinei.

— Să-mi scrii o nuvelă, îi roagă cel dintâi.

— Nuvelă? Asta e mai greu. Îți trebuie inspirație, răgaz să-o poți pune pe hârtie în tihnă — și multe altele.

— Îți dau eu sujetul.

— Și mai dificil. Când sujetul a răsărit din creierul meu, lucrul merge strună... lei condeiul și scrii până umpli cele 12 file reglementare, 200—300 șiuri de tipar. Atât! Pe urmă nici nu l recitești decât în tipar, și numai atunci observi și greșelile scrisului de repezeală. Greșelile sânt ele, fără îndoială, dar totuș e ceva în scrisul tău, ceva ce curge, ca valorile unui părăias, fără multă gălăgie, dar cu miădiert de ritm, ce se resimt la fiecare frază.

— Ce are a face. Îți dau eu sujetul și pe urmă dacă îți convine îmi scrii nuvela, dacă nu...

— Ei bine, s'auzim!

Cel dintâi își ia o altitudine romantică.

— E un vis al meu, și te rog să nu mă întrerupi, să-ți pot spune în întregime. Un vis frumos...

— Păi bine, prietene, dacă e așa frumos, de ce nu l scrii singur?

— Eu nu mă îndeletnicesc cu *fleacuri* de nuvele... Parcă tu ai pretenții de foiletonist...

— Să am iertare. Intâi și mai intâi nuvelele nu sânt fleacuri, dovadă că tu nici nu te încumeci să scrii în acest gen... Pe urmă dela foileton până la nuvelă e o cale tot așa de lungă cum ar fi dela nuvelă la roman.

— Da... »spre roman«, cum scrie domnu acela din »Viața Românească«.

— Sigur — spre roman! Sadoveanu e pe drumul adevărat, Sandu-Aldea tot cam pe acolo-i, dar numai »spre«. Cât pentru celalalt — poate și mai puțin!

— Nu începe cu teoriile literare. Ascultă ce-ți spun și pe urmă te convîngi, că visul meu e un adevărat sujet de nuvelă.

— Ei bine, înc'odată: s'auzim!

— Visasem, mă, că am ajuns așa printr'o minune alui Dumnezeu — zi-l moștenire, ioterie, ori cum vei vrea — la parale. O bogăție, nu altceva. Îți închipui cum mă simțeam în noua situație... Nu mi venea să-mi cred ochilor nici chiar în vis. Simțeam cum îmi bate o a doua inimă, în partea dreaptă, unde aveam portmonșul cu hâniile de o mie... și trebuia să mă foțez ca să-mi rețin calmitatea, pe stradă. Unde crezi tu că am mers mai intâi? La vecină-meș, răută. Icașă mea vecină, care totuș ținea ceva la mine, cu toate șicanările ei mărunte, ce se țineau șir... Era într'o haină de casă, ce lăsa să i-se întrevadă conturile trupului ei de statule, învâlită cu o broboadă roșie...

Ce frumoasă era așa, cu fața îmbujorată de ocupația ei de viitoare gospodină. Mă gândeam

la început să aduc vorba așa pe departe, dar când am văzut-o așa de fermecătoare (neasemănând mai dulce ca în rochiile ei de mătasă, pudrată și parfumată, sub adăpostul pălăriei uriașe!) mi-am pierdut firul și l-am zis solemn:

— Domnișoară, vreau să-ți spun ceva.

— Vai de mine, chiar acum?

— Sigur. Chiar acum, numai decât...

Ea mă privia cu nedumerire.

— Poftim înăuntru... Adecă stăi aci, că pe acolo toate sunt cu capul la vale? Nu știi dta, că azi e Sâmbătă?

Își puse mâinile în șolduri și mă fixa cu ironie:

— Ce grabă așa de mare, doară nu te însori?

— Ba tocmai că vreau să mă însor.

Ea îngâlbeni pe o clipă, apoi îmi întinse mâna.

— Felicitările mele! Și cine-i fericita?

Îi simțeam mâna tremurând într'a-mea, nu mă mai putui reține, l-o strînsei cu putere, apoi îi spusei cu glas scăzut:

— Dacă vrei, fericita ești — tu!

Genele ei tremurără... genele ei lungi de mătasă... mânuța îi tremura și mai tare, dar eu l-o țineam tot mai strînsă, fără s'o slăbesc din ochi.

— Am fost sărac până acum și nu mă gândeam la tine, că n'aveam destule comori să-ți le înșirui la piciorușele tale... Acum sânt bogat, mai bogat decum poți să-ți închipui... Îți spun deci, fii a mea, dacă îți măcar o leacă la mine... Și, dacă nu nu mă înșel, dacă nu mă înșel...

Încercăi s'o cuprind în brațe și atinsei ușor cu buzele șuvițele dela urechea ei.

și binefăcătoare a evoluției. Legea păstrării, e deci cu atât mai prețioasă, cu cât orice forță prezentă, e condiția unei propășiri în viitor.

Iată prin urmare de ce trebuie să năzuim, ca poporul românesc să sporească tot mai mult și tot mai tare.

În alte țări, guvernele iau toate măsurile și se silesc pe toate căile, ca populația băștinașă să sporească puternic. Dacă populația țării a crescut după cum vor spune unii, pe noi aceasta nu ne încântă, deoarece se știe, că în populația unei țări, sunt cuprinși toți locuitorii acestei țări, fără deosebire de naționalitate sau religie, și fiindcă despărțind și făcând tablouri deosebite în privința fiecărui neam în parte, găsim că Românii sunt după număr în declin.

Ștind lucrurile astfel de îngrozitor, și fiindcă pătura cîrmuitoare a țării noastre nu ne ajută, dar se înflăcărează pentru cea mai mică neînsemnată chestie politică, de aceea trebuie noi în de noi să luăm grabnic măsuri în privința celei mai de frunte dintre chestiile sociale, măsuri, cari să sdrobească cauzele, ce stînjenesc creșterea numărului populației românești.

Așa este, și rău este, că nu s'a făcut aceasta până acum.

Dar cum să se facă?

Vom arăta aceasta într'un număr viitor.

Trăian V. Țăranu.

Redeschiderea școlii române din Turtucaia. Din Sofia se anunță: »Ministerul Instrucțiunii publice bulgar prepară comunicatul oficial în chestiunea școlii române din Turtucaia. În acest comunicat sunt enumerate toate punctele importante ale afacerii, precum și activitatea inspectorilor. Din el se vede că autoritățile școlare nici n'au procedat destul de energic conform legilor, din care cauză mulți profesori au rămas neîndestuiți. Școala, însă, nu va fi închisă, pentru că ea servește pentru instruirea supușilor străini.

Cehi și Germani. Tratatul dintre Cehi și Germani nu s'au întrerupt ci se

urmează și acum. Deocamdată domnește între Cehi și Germani un fel de armistițiu.

Dela ziua de Miercuri se așteaptă o întoarcere spre bine, căci în această zi se va lua în discuție un nou proiect de compromis redactat de o comisie parlamentară.

Criza — amănată Două zile presa din Budapesta și Viena a avut de înregistrat știri despre o apropiată criză de guvern: guvernul ungar în curând va fi silit să-și dea demisia, fiindcă n'a putut să ajungă la nici o înțelegere cu guvernul austriac în chestia plății în numerar.

Au fost chiar zăre cari proorociau izbucnirea crizei pentru astăzi, când ministrul președinte contele Khuen va fi primit în audiență pentru a comunica Maj. Sale demisia cabinetului.

Ieri s'au reluat tratativele cu guvernul austriac. Contele Khuen a avut o întrevedere mai lungă cu Bienerth, înțelegându-se asupra modalităților tratativelor. La orele 12, contele Khuen a fost primit în audiență de către Maj. Sa, cărui a-l-a comunicat reluarea tratativelor. După contele Khuen a fost primit în audiență Bienerth, iar azi ministrul de finanțe Lukács.

Se pare că s'a găsit o »formulă« care va face cu puțință soluția satisfăcătoare a acestei chestii. Ministrul-președinte contele Khuen e cel puțin foarte optimist.

Invățătorii de stat și legea lui Apponyi. Dumineca trecută Asociația invățătorilor de stat din Ungaria și-a ținut în Budapesta adunarea extraordinară la care a luat parte un număr mare de membri. Participanții au luat poziție energică contra legii școlare a lui Apponyi și au hotărît ca în ziua de 18 Noembrie să aranjeze o mare manifestație publică în capitală și în aceeași vreme o deputație să se prezinte la ministrul de instrucție și cel de finanțe și să-i predeie un memorandum. Acest memorandum va cuprinde gravaminele invățătorimii între cari cel mai de seamă e ștergerea articolului XVI, și XVII, de lege școlară din 1907. Invățătorimea privește aceste articole drept ofensatoare pentru corpul pedagogic și totodată ca o desconsiderare a situației lor materiale. Căci invățătorii sînt puși în rînd cu funcționarii publici în privința leții și pe când invățătorii cu salariul fundamental de 1000 coroane abea au perspectiva să înainteze până

la 1200 coroane funcționarii publici au avantajul de-a atinge suma de 1400 coroane.

Invățătorii sînt hotărîți, dacă nu li-se vor asculta plîngerile, să înceteze cu predarea lecțiilor; și se vor pune cu toții în grevă. La manifestație se crede că vor lua parte cel puțin șase mii de invățători din toate părțile țării.

Scrisori din București.

Două procese și două sentințe. — Incurajarea invențiilor. — S-ta Paraschiva la Iași. — Deputația Mitropolitului Bucovinei. — Principele Roland Napoleon în București. — În amintirea lui Lueger.

București, 14 Octombrie.

Acum cîte va luni s'a judecat la curtea de casație din București procesul locuitorilor din comuna Corolu, județul Jilomița cu marele proprietar, milionarul Petrovici Armis, care — spun locuitorii numelui comune — a luat în stăpînire fără nici un drept o mare întindere de moște — vre-o patru mii de pogoane — care era a lor. Procesul a durat vre-o 20 de ani. Curtea de casație s'a pronunțat în favorul lui Petrovici-Armis, un multimilionar trecut de optzeci de ani. În motivarea sentinței se spune că, deși se pare, că țărani ar avea dreptate, totuși pentru a nu se turbura ordinea socială, Petrovici-Armis rămîne în stăpînire pămîntului ce l-a ocupat.

Țăranii au ascultat, în frunte cu invățătorul sentința și au eșit oftînd, gîndindu-se la cheltuielile lor în decurs de douăzeci de ani, și blîstîmînd clipa în care l'au cunoscut pe lacomul bătrîn. Ori ce altă încercare de a mai »ajunge în stăpînire pămîntului lor era de prisos. Petrovici-Armis, a rămas bun stăpîn pe vastul teren, a continuat viața de mai înainte, ducînd același trai de risipă pe lucruri netrebnice pentru un om trecut de optzeci de ani. Același lux, aceleași gesturi de bătrîn galant, același lipsă de murmurul opiniei publice. Etatea nu l'impiedeca de a face chestii, cari sîntem obișnuiți de-ale vedea la unii tineri, cari, moștenind milioane, se folosesc de ele mai mult ca de un mijloc de a se neferici.

Rudele și cel interesat ca averea octogenarului iubitor de viață ușuratică să nu se risipească au fost nevoiți să interviu pe calea justiției spre a pune capăt risipei la care el se dedea. Zilele acestea tribunalul l-a pus pe Petrovici-Armis sub un conziliu judiciar compus din domnii: Atanasie Chivu, Ion Gheță și Al. Gian. Aceștia vor su-

Dar ea îngălbeni deodată, se smunci din brațele mele, cu hotărîre.

— Ei bine, nu voi fi nevasta ta niciodată.

— Cum? Ce? bîlbăiam eu ca nebun.

— Așa... Te-am iubit, tocmai pentru că te și canam atîta te iubiam la nebulie... Te-am iubit, bineînțeles, atunci... Acum că ești bogat, că vrei să mă îngropi în comori... s'ar părea că te ascult numai de dragul acestui aur mult... acest aur stupid... Nu vreau, nu te vreau, du-te!

Sînul îi svîcnea într'un sbucium de agitație adîncă, un sbucium ce se desena așa de ispititor prin dantelăria diafană.

Am vrut s'o mai cuprind odată în brațe, dar ea izbucni deodată într'un plîns cu hohot.

— Du-te, îmi strigă ea, cu ochii scîldați în lacrimi și să nu te mai oprești niciodată în calea mea.

Am scoborit scările într'o inconștiență completă. Șilam, în sfîrșit că mă iubește... șilam! Și în clipa aceasta sublimă vine aurul, — aurul mult și stupid cum îi spunea ea — și-mi încurcă tot rostul vieții. Pun mîna pe portofel să-l asvîr celui dîntîl trecător, ce va cere de pomantă. Să fie și el fericit, rescumpărîndu-mi astfel propria fericită... Era o prostie, dar ce puteam să

judec în clipele acele? Pe urmă, după ce m'am calmat puțin, mi-am zis: Dacă numai banii sînt piedecă, lucrul e foarte simplu. Fac o fundație pentru copii săraci, pentru orbi, pentru orice scop umanitar numai să mă scap de el... și ea să fie a mea! M'am rentors vesel, s'o deslușesc. Și atunci m'am pomant!

Celalalt zîmbia, cu țigara între dinți:

— Ce lucru cuminte, prietene că te-ai pomant chiar la timp. Ce crezi că îți spunea adorată, dacă știa, că îți-ai golit toată punga pentru scopuri umanitare? Sau ce crezi că gîndia ea? Ori cât de mult te-ar fi iubit, totuși i-ar fi rămas un gând rezervat în adîncul sufletului, care tîlmăcit în cuvinte ar însemna: »Totuși nu mi l'închipulam să fie așa de nebun!

Și ea tot n'ar fi fost a ta nici atunci!

Nu e un subiect de nuvelă, prietene, ci un *croquis*, o farsă, o mică operetă, un foileton.

Și nu mai poți scrie nuvele, cu subiecte așa banale, în o vreme când autorii manualelor de literatură tot așteaptă să crezi ceva »mare»...

Așa un foileton mai subțirel treacă-ducă se, tot mai poate întinde omul pe o temă așa de săracă. Asta e părerea mea de foiletonist. Tu, ca

mare politician ce ești, vei dura probabil, pe acest motiv, un strașnic articol de fond, în care vei implica toate statele europene (ies cele balcanice) cu titlul »Stăpîn și slugă«, »Corupția banului«, »Capitalismul« sau așa ceva...

Aștept articolul!

Al.

Origina Românilor din Bulgaria.

Ocupîndu-se de chestiunea școlară din Turtucaia și de incidentul provocat de autoritățile de acolo, cu pretenziile false puse în sarcina institutorilor români, ziarul »Vecerna Pošta« caută să stabilească origina și vechimea Românilor din Bulgaria.

Într'un lung articol, vorbind despre propaganda română din Turtucaia, afirmă că actualii Români nu sînt de cît descendenți de-ai Bulgarilor, cari, ca să scape de teroarea Turcilor, au adoptat în vorbirea zilnică limba română.

În ceea ce privește vechimea lor, același confrate zice, că ea nu atinge decît cîteva decenți, sau cel mult o sută de ani.

În fața acestor afirmațiuni, cu totul neexacte,

Fabrică de parchete,

Gluj—Kolozsvar.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dusumelelor.

praveghia cheltulele făcute de risplitorul bătrîn, nepermițându-i a face decât cheltulele necesare.

Citești desbaterile, cari au avut loc cu această ocazie. Și, fără să vrei, îți vine în minte durerea bleșilor săteni cari au părăsit acum câteva luni sala de ședință a Curții de Casație, cu lacrimile în ochi. Poate că auzind de cele petrecute se vor fi gândind că totuși este și pe lumea asta o răsplătă pentru faptele tuturor.

În timpul din urmă citim în ziare știri relative la o mulțime de invenții, pe cari diferite persoane le au făcut în diferite ramuri ale tehnicii. Și toți aceia, cari cred că au inventat ceva pretind ca statul să le dea concursul pentru perfecționarea invențiunii lor. E foarte firesc ca statul să refuze pe foarte mulți dintre aceștia, de oarece numărul cererilor este atât de mare, încât este imposibilă satisfacerea tuturor. Astfel stând lucrurile, mai ales dacă ne gândim câte lucruri folosite se pierd din lipsa de sprijin, mulți s'au gândit la înființarea unei societăți, care să încurajeze acele invenții, cari prezintă oarecare garanții de seriozitate. Mai zilele trecute ziarele au anunțat că un călugăr dela mănăstirea Ciolanul din județul Buzeu, a inventat o mașină pentru curățitul porumbului, un aparat de depănat bumbacul, de tors și alte aparate menite a ușura executarea multelor lucrări casnice. Dacă toate acestea s'ar putea răspândi, folosul lor ar fi destul de mare.

E vorba acum să se înființeze în București o societate, anume »Lumina«, care să organizeze serbări, meetinguri, conferințe și expoziții, al căror venit să se dea pentru sprijinirea inventatorilor, cari cea mai mare parte sînt oameni săraci. Membrii fondatori ai acestei societăți au avut astăzi prima întrunire.

După cum se știe, în biserica »Trei Ierarhi« dela Iași se păstrează cu multă sfîntenie moaștele Sfintei Paraschiva, despre a căror putere vindecătoare poporul știe să povestească multe lucruri interesante. În fiecare an, la 14 Octombrie, când se serbează ziua acestei sfinte, aceste moaște sunt așezate pe un catafalc în curtea mitropoliei din Iași, iar poporul vine de li se închină. La acest pelerinaj vin locuitorii din cele mai îndepărtate părți ale țării. Mai ales aceia cari suferă de vre-o boală se grăbesc să asiste la serviciul divin ce se oficiază cu această ocazie și să sărute sfintele moaște. Mulți se tămăduiesc. Pe câți nu-i tămăduiește credința lor!

Anul acesta, la moaștele sfintei Paraschiva pelerinajul s'a început încă de Miercuri dimineața. Serviciul divin a fost oficiat de arhierul Nico-

dem Munteanu, apoi sfintele moaște au fost transportate cu multă ceremonie la Mitropolia veche, unde au stat până Joi dimineața. În tot cursul nopții și azi toată ziua s'au perindat pe dinaintea moaștelor credincioși din Iași și din toate județele învecinate. Cu această ocazie se anunță din Ungheni-Ruși că mai mulți locuitori, cari voiau să vie să se închine și ei, ca în tot anul, la sf. moaște, au fost opriți la granița de autoritățile românești, fiind temeii că localitatea, din care vin ei este contaminată de holeră.

La sfînțirea bisericii din Suceava Bucovinei au asistat și reprezentanții Mitropolitului Moldovei, cari prezentând omagiile lor Mitropolitului Bucovinei, i-au oferit un protest al I. P. S. Mitropolitului Moldovei, precum și o scrisoare din partea acestuia. Astăzi a sosit la Iași o deputație a I. P. S. Mitropolitului Vladimir de Repta, care, întorcând vizita clericilor moldoveni, au adus o scrisoare din partea Mitropolitului Bucovinei către Mitropolitul Moldovei, precum și portretul șefului biserii ei ortodoxe din Bucovina.

În fruntea delegației stă arhimandritul Balmoș, egumen al vechei mitropolii din Suceava. Oaspeții bucovineni au fost găzduiți la palatul metropolitan din Iași. Astăzi delegația bucovineană a asistat la slujba dela Catedrală pentru »Cuvioasa Paraschiva«.

De câteva zile prințul Roland Napoleon Bonaparte este oaspele Bucureștilor și al familiei domnitoare române. În acest timp înaltul oaspe a vizitat instituțiunile noastre culturale mai însemnate. Ieri a vizitat biblioteca Academiei române, interesându-se de aproape de felul cum funcționează această bibliotecă, de numărul cititorilor, de manuscrisele vechi și de păstrarea acestora. Dl. I. Bianu, profesor universitar și bibliotecar al Academiei române, a dat înaltului oaspe toate lamuririle. Vizita a durat un clas și jumătate.

Prințul Roland este fiul lui Pierre Napoleon Bonaparte, născut la Paris în anul 1858. Studiile și le-a făcut la academia militară din Saint Cyr, de unde a eșit cu gradul de sublocotenent. În anul 1880 el a fost șters din contivalele armatei. De atunci, el a făcut o mulțime de călătorii, consacrandu-se cu totul studiilor științifice.

Cu ocazia trecerii sale prin Viena, primarul Bucureștilor, d. Procople Dumitrescu, a depus pe mormîntul regretatului filoromân Carol Lueger o frumoasă coroană cu panglici tricolore, în semn de recunoștință din partea Românilor pentru sen-

timentele pe cari ni le-a purtat fostul primar al Vienei.

Față de acest act de recunoștință, actualul primar al capitalei Austriei, d. Neumayer a trimis d. lui Procople Dumitrescu următoarea telegramă:

Mult stimat d. le primar!

»Pe mormîntul fostului nostru primar, răposatul Dr. Karl Lueger, așii binevoit a depune o măreață coroană cu culorile poporului român.

Această nouă dovadă de cordială venerație, de care e pătuns poporul român, și dv. prea stimat domnule primar, pentru veneratul nostru primar reposit, a făcut o adîncă impresie asupra consiliului comunal al orașului Viena și vă rog să mi dați voce a vă aduce cele mai călduroase mulțumiri pentru expresia pioasă a acestei sincere amintiri.

Primiți prea stimat d. le primar expresiunea celor mai sincere amintiri cu care semnez,

(s) Neumayer.

Correspondent.

Congregația comitatului Arad.

Atrocitățile electorale în fața comitatului.

— Relație specială. —

Arad, 31 Octombrie.

Amărăciunea adîncă ce ne-au lăsat în suflet faimoasele alegeri parlamentare din Iunie abia azi a găsit prilej să se reverse asupra celor ce-au asmuțat haita de jandarmi și de funcționari împotriva noastră și au proteguit c'un cinism revoltător cele mai mișeștii nelegiuiri ce s'au încercat vreodată în comitatul Aradului. Fără îndoială că seria interminabilă a nelegiuirilor n'a putut fi cuprinsă întregă în cadrele unei interpelații, cu toate astea însă dl. Dr. Iustin Marșleu, căruia i-a revenit dificila datorie de-a cere socoteală conducerii comitatului pentru ele, a isbutit să facă în linii precise o schiță sumară a faimoasei campanii electorale din Iunie și să săgeteze cu

socotim ca o datorie a noastră să insistăm asupra acestui lucru și să rugăm pe confratele nostru, din tînărul regat vecin, să ne indice măcar izvoarele cercetărilor sale, cari l'au condus la această concluzie.

Toți istoricii, dar absolut toți cari s'au ocupat cu etnografia Peninsulei Balcanice și a regiunilor carpatine, sînt de acord în a recunoaște că Românii din Peninsula-Balcanică, deci implicit și cei din Bulgaria, au o vechime bimilinară.

În timpul năvălirilor barbarilor, după retragerea lui Aurelian, o parte din populațiunea Oitenei și a Munteniei, s'a retras în creierul munților Carpați, iar o altă parte, cea aflătoare în seș, prin apropierea Dunărei, a trecut la dreapta fuvului, unde se vedea mai apărută de năvălirile sălbatice.

Prin urmare prima populațiune românească în Balcani datează de-atunci și deci este mai vechie și cu mai multe drepturi la viața națională, decât lasuși actualii stăpînitori ai masivului balcanic, cari, după cum și dănușii știu, au venit cu câteva secole mai târziu.

Parte din aceșii Români și-au pierdut limba și caracterul lor etnic, amestecându-se cu Slovenii de acolo, peste cari apoi în secolul al VII au venit Bulgarii. N'au rămas distincți decât Macedo-românii din sudul Balcanilor și populațiunea marginală a Dunărei, care meru a păstrat strînse legături cu frații carpatini.

Afară de aceșii Români, stabiliți acolo din primele timpuri ale colonizării provinciilor dunărene, în timpurile mai recente, dar cari totuși se urcă la câteva secole, s'au stabilit încet și pe nesimțite o nouă masă de Români, plecați tot din Muntenia și Olenia. Cauza acestor emigrări au fost necontenitele lupte duse de domnitorii români, cele mai multe fără nici un scop de cucerire, mai mult din pornire și ambițiuni personale.

Nu puțin a contribuit, de asemenea și nenorocita domnie fanariotă, care mai cu seamă prin sistemul de percepere a nenumăratelor feluri de biruri, a făcut să plece multă românie din țară.

Aceasta este sorgintea și vechimea Românilor

de peste Dunăre și faptele sînt recunoscute de toți aceia, cari s'au ocupat cu istoria lor.

Astfel stînd lucrurile oricine poate admite că aceșii Români au dreptul la limba lor națională și că întretinându-se școlile lor, nu se face nici o propagandă. Limba română s'a vorbit din timpuri imemorabile în Balcani și se va vorbi atîta timp cât suflarea românească va dăinui acolo. Și oricine să fie convins că va dăinui până la sfîrșit.

»Seara«.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminium, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Czillér Imre
mare prăvălie în Oradea-mare-Nagyvárad.

Recomandă on. preoți, învățători și publicului inteligent următoarele mărfuri din prăvălia sa: materii de modă femeiască, mărfuri de modă bărbătească, pânze, albituri, trusouri pentru mirese, covoare, perdele, plapone, învâltori pentru paturi și măsaie, ciorapi, mănuși, îmbrăcăminte de desubt sistem Jäger, specialități de lucruri de mână, ațe pentru brodat și împletit, mărfuri de piele și oțel, mărunțșuri. — Pachetele postale peste 20 cor. se expediază francate.
Asortiment bogat! Prețuri iettine fixe!

multă dibăcie conștiința conducătorilor oficiali ai comitatului.

În legături apoi cu raportul anual al vicecomitelui, dd. *Vasile Goldiș*, și Dr. *Ștefan C. Pop* au combătut și de data asta nu numai cu tărie, ci și cu multă competență, cu armele unor argumentații puternice, sistemul administrativ actual, desvârlindu-i defectele organice și înfierându-le cu necruțare. Oratorii Români au isbit și în congregația de azi să învingă atmosfera de neseriozitate și apatie a salei și să trezească în sufletele predispușe ale contrariilor noștri o licărire de interes pentru punctul nostru de vedere, care e singurul merit să însănoșeze viața acestei țări bolnave.

Au fost relevate și fixate cu multă putere de convingere și în ședința de azi tendințele abominabile ce se dau pe față în nenumăratele cazuri ale amenziilor dictate poporului; au fost zugrăvite și de data asta stările sanitare deplorabile și au fost denunțate abuzurile ce se fac cu aplicarea obligativității învățământului.

Aproape întreagă discuția a fost susținută de oratorii români și vorba românească a predominat în sala comitatului, deși numărul membrilor români prezenți a fost regretabil de mic.

Deschiderea adunării.

La orele 9 dimineața sala congregației e fixată. Membri români, durere, nu s'au înfățișat în număr complet. Mulți, foarte mulți au lipsit. Au fost de față d-nii: Dr. Nicolae Oncu, Dr. Șt. C. Pop, Vasile Goldiș, Roman Clotogar, Dr. Iustin Marșieu, Dr. Gh. Popoviciu, Dr. Cornel Iancu, Dr. C. Ardelean, Dr. Iacob Hotăran, Dr. Aurel Novac, Dr. Ioan Giorgia, Dr. Gh. Feler, Mihai Lucaș, Dimitrie Popoviciu, Ioan Moldovan, Axente Secula, Iuliu Groșoreanu, Petru Vancu, Filip Leuș, Ioan Ardelean (notar pens.), I. Ardelean (preot), Virgil Mihulin, Nic. Lăzărescu, I. Mihaș, Nistor Flueraș, Todor Orga, Ioan Aconi, T. Steva, Vasile Clorogariu, Ștefan Hotăran, Ioan Tămaș, Gh. Mladin (not. pens.), Ioan Cuedan, P. Ursu, Gh. Bogdan, Titu Guleș, C. Gui, Ioan Țăran (Chișineu), Gh. Bătrîn, I. Frățilă, Teodor Stan.

Galeria e înșesată de lume românească. Jos mesele sânt ocupate de grosul membrilor unguri.

La orele 9 vicecomitele, *Dálnoky Nagy Lajos*, deschide ședința și anunță că s'a înscris o interpelație: a d-lui Dr. *Iustin Marșieu*, în chestiunea atrocităților electorale.

Aur și sânge.

Dl Dr. *Iustin Marșieu* a adresat conducerii comitatului următoarea interpelație energică:

»*Aur și sânge*» ar trebui să fie titlul cărții negre ce am putea scrie despre nemaiomenite abuzuri electorale ce s'au comis de către oamenii stăpânirii, căci acestea sânt cele două elemente cu ajutorul cărora a putut să smulgă guvernul izbânda, în cele mai multe din cercurile electorale. Aurul sunător a fost argumentul hotărârilor prin care guvernul a izbutit să obțină aderenți și, afară de sulfa jandarmărească, acesta a fost elementul prin a cărui forță magică sa putut recruta, aproape pretutindenea o majoritate guvernamentală.

Dacă îmi adresez interpelația direct vicecomitelui, fac acest lucru pentru că d-sa, în calitate sa de conducător al administrației, era chemat să supravegheze cu prilejul alegerilor, ca cetățenii să-și poată exercita dreptul electoral conform convingerilor lor intime, și ca alegătorii să poată păși în fața urnii neispitiți de idolul de aur și neintimidăți de baionetele jandarmilor. Se spune doar că trăim într-o țară constituțională și dacă e așa, atunci dv. d-le vicecomite, ca conducătorul acestui comitat aveți nu numai dreptul ci și datoria expresă de a pedepsi abuzurile săvârșite și nu vă puteți găsi un refugiu întrebându-l plat-

forma de eschivare a atâtor funcționari samavolnici, cari nu se rușinează a ne răspunde, că deoarece nu pot exercita dreptul de-a supraveghea pe jandarmi, pedepsirea atrocităților comise de aceștia nu aparține sferei lor de competență. Căci, d-le vice comite, dv. nu numai că ați putut și că puteți dispune absolut asupra modalităților și mijloacelor de retorsiune oricărui abuz, comită se aceasta fie de către jandarmi fie de către funcționarii comitatului, ci aveți posibilitatea de a preveni chiar abuzurile. Da, d-le vicecomite, dv. trebuie să răspundeți pentru toate abuzurile săvârșite și trebuie să vă îngrijiți de pedepsirea lor exemplară, fără să luați în considerare că fost-au ele comise de jandarmi ori de funcționarii administrativi ai comitatului.

Premiând constatările acestea îmi iau voie d-le vice-comite să vă înșir aici o parte disparentă din nenumăratele abuzuri ale jandarmeriei și ale funcționarilor comitatului. Fac acest lucru în fața celei mai largi publicități și în forma cea mai oficială. Am luat parte activă în două ori trei cercuri la alegeri și faptele produse de mine sânt adevărul însuși.

Gruepez datele în trei categorii. La cea dintâi înșir abuzurile de putere prin cari s'a încercat separarea cărturării de popor. Așa d-nii Dr. Adrian Popescu, Dr. Gheorghe Crișan, Brutus Păcur și Gheorghe Stolca au fost arestați fără nici un motiv, în Nădab, Socodor, Chișineu și Chereluș. Dl Ioan Codrean, Uroș Păteanu și Vasile Goldiș au fost excortati de jandarmi din comuna Socodor. D-nii Dr. Ioan Maior și Iustin Capra excortati din Mișca. Dr. Iustin Marșieu și Todor Leucuș, din Giula-Vârșand; Dr. Aurel Cosma și Dr. Petru Grozda, din Talpoș; Dr. Ioan Suci și Dr. Romul Veliciu, din Șepreș; Petru Marșeu, din Socodor; Dr. Cornel Iancu, din Cintel; Mihai Mărcuș, din Giula Vârșand. Dr. Ștefan C. Pop a fost excortat din Chereluș, cu toate că deja era deputat ales și a invocat dreptul de sa de imunitate. Ioan Olava, Ioan Olava lui Gheorghe, Ioan Igna și Ion Dehel, au fost arestați și înșuși în arest. În comuna Socodor, începând din prezua alegerii, fiind liberați numai după plecarea Socodoranilor la Chișineu.

Jandarmii au asediat cu adevărat foarte casele preoților și învățătorilor, mergând în severitatea lor până acolo, că octogenarul preot Mihai Rațiu, care mergea cu sfințele țaine la un muribund, a fost insultat de ei în modul cel mai brutal, iar preotul Ștefan Lucaș, care era la Pil, la patul de moarte a soacrei sale, a fost răpit cu puterea dela pat și excortat.

Volnicile și-au ajuns culmea când, candidatul de deputat, dl Octavian Goga, a fost oprit în 9 Iunie la Zarand de-a se da jos din trăsură și de a-și spune vorba de program alegătorilor. În prezua alegerii apoi, când dl Goga se plimba pe strădele Chișineului, a fost surprins de jandarmi și somat să se retragă în vre-o locuință, amenințându-l cu arest, în caz de împotrivire. În acelaș vreme însă alegătorii din tabăra potrivnică se plimbau nesupărați, fiind liberi să se încumete chiar a nu respecta normele de ordine impuse cu asemenea prilejuri. O dovadă despre asta e că, electorii partidului naționalist Aurel Capra, Am brozi János și Todor Tuleu, exploatând atitudinea proteguitoare a jandarmilor față cu aderenții taberii contrare, au izbutit, lăpădându și »frunza verde«, (semnul taberii dlui Goga) să răzbată până în tabăra contrară, între Unguri.

La Nădab alegătorilor li-s'a promis nutreț de vite pentru cazul dacă vor trece în tabăra guvernamentală.

La categoria brutalităților pot să înșir următoarele cazuri eclatante. În Cintel, la vorbirea de program a dlui Goga, pe când d-sa povestea durerile noastre, un jandarm a cutezat să-l întrerupă avertizându-l cu vorbele:

— Dta nu ești român, dta ești ungur, căci și dta mănânci pâine ungurească!

În ziua alegerii alegătorul Gheorghe Incicș, din Sinteș, a fost maltratată cu palme de jandarmi, deoarece n'a votat cu candidatul guvernului. Gheorghe Tămaș, ajutor de primar comunal din Zarand, fiind agent de al domnului Goga, supt prețelul, că el ar fi tălat cozile a doi cai, a fost arestat, iar feciorul său a fost atât de crunt bătut de jandarmi, încât într'un moment nesupraviețuit a sărit de dureri în fântână. Scos din fântână a fost dus dimpreună cu tatăl său în arest, după care tatăl său a mai fost și amendat pe mo-

liv, că în contra lui s'ar fi pus în curgere, din acest motiv (!) proces criminal. Și cu toate, că acest proces criminal a fost casat, dânsul nici până atunci n'a fost reazecat în post.

Ungurii din Sinteș, venind cu steaguri de ale domnului Goga, au fost insultați de jandarmi, iar când domnul avocat dr. Cornel Ardelean a anunțat protest în numele lor domnia-sa a fost înbrăncit cu baioneta de către jandarmi și scos pe ușă.

Dl Marșieu face apoi lungul pomelnic al atrocităților din cercul Radnei. Amintește de pătania revoltătoare a bravului primar Gheorghe Lericiu, precum și brutalitățile dela Miniș și Soborșin.

În categoria a treia dl Marșieu înșir abuzurile oficiale. Notarii cercuali și comunali, prin plăeși, chemau la primărie pe alegători pentru a-i intimida prin fel de fel de amenințări. Pretorul Csukay nu i-a dat permisiune dlui Goga pentru vorbirea de program, cu toate că dl Goga era reclamat chiar de alegătorii unguri. Procedura samavolnică a acestui fibirău orgolios a fost admisă și aprobată și de dl vicecomite, care a pretextat motivul că n'ar fi jandarmi destui. Acelaș Csukay a liberat niște legitimații pe seama agenților noștri electorali, în acelaș timp însă a avizat oficial pe jandarmi că agenții noștri trebuie priviți ca și când n'ar avea legitimații în ordine. Iar când această mișelie a fost denunțată dlui vicecomite, dsa a răspuns într'un mod nu se poate mai cinic, că nu poate să-l reglementeze, deoarece dl Csukay, i-a refuzat orice subordonare. Când s'a creiat remediarea acestui abuz de o clasică semnificație la însuși prefectul, acesta a pretextat fel și fel de motive de absență și n'a voit să primească pe reprezentanții noștri. N'a putut fi găsit acasă nici Csukay când ai noștri voiau să-i denunțe atrocitățile jandarmărești, în ziua alegerii însă umbla cu automobilul după voturi și a ieșit să întimpe pe alegătorii unguri ai dlui Goga cu insulte necalificabile.

De încheiere dl Marșieu a întrebat pe vicecomitele dacă a știut despre abuzurile și atrocitățile dela alegeri, căci — a adăugat cu multă ironie — de cumva acum le află pentru întâia oară, dsa va rămânea satisfăcut cu un răspuns negativ.

Vicecomitele a dat un răspuns evaziv, care bineînțeles a fost luat la cunoștință de majoritatea aservită sistemului de corupțiune al comitatului. Vicecomitele a răspuns anume că ce privește alegerile s'a justificat la guvern.

Discuția în jurul raportului general.

Se trece la ordinea zilei și se intră în discuția raportului general al vicecomitelui. Din tabăra românească imediat ia cuvântul dl *Vasile Goldiș*, care într'un discurs la înalt nivel de concepție și presărat cu multe finețe ateniene, ironizează conducerea comitatului și combate din temelii sistemul administrației comitatense.

Dela comitat — a spus dl Goldiș — se propăgă în mod sistematic ura împotriva naționalităților. Aici se poartă un război împotriva celor ce nu țin cu stăpânirea. Jandarmii, aceste bestii furioase, au bătut până și pe un preot român, pe părintele *Văfian* din Ghioroc (descrie cunoscutul caz revoltător), fără să fie pedepsiți pentru femeșărea aceasta nemaiomenită. De-ar fi bătut cineva dintre ai noștri, chiar și numai pe-un nenorocit de scriitor administrativ, țara ar fi fost alarmată numai decât, că Românii fac revoluție. Durerile noastre nu sânt numai ale noastre, ci ale democrației din țara întreagă. Dar ministrul, care nu ține seamă de aceste dureri, nu că n'a pedepsit pe jandarmii bestiali, ci i-a laudat chiar.

Cazurile acestea fac icoana sistemului actual. Sistemul acesta putred și anachronist nu se va mai putea susține multă vreme, — el va fi dript de forța vremurilor nouă ale democrației. În locul dominației claselor feudale va trebui să vie în curând regimul dreptății, ca să avem unde apela și unde cere dreptate.

Raportul vicecomitelui e o capdoperă de tămponie. E sec, sters și lipsit de orice resfângere a inteligenței. Se spune în acest raport sec că stările igienice în comitatul nostru sânt bune și în acelaș raport ni se spune că n'avem medici și că se stinge o generație întreagă de nou născuți. Despre alcoolism, plaga aceasta înfloritoare, raportul nu face nici o amintire. Ce să credem

deci despre dl vicecomite? D-sa ne face impresia, ba ne dovedește chiar, că e un manechin lipsit de orice putință, o păpușă, o figură de carton care nu face nimic. Și ni se spune cu atâta cinism revoltător că comitatul nu poate face nimic, când întreg terenul lui social e acoperit de bălării.

De ce nu se închid cărciumele în Dumineci și sârbători? Pentru că diriguitorii comitatului se tem de cărcimari, de birfași, cari sânt ei adevărații stăpâni temuși ai satelor. Și câte rele nu se nasc de aici. Dar la ce să cerem vre-o măsură energică dela dl vice-comite, când d-sa e neputincios și nu poate face nimic?

Are d-sa cunoștință de amenzile oribile ce se dictează celor ce nu țin cu fibirăii, acești despoți ai cercurilor? Aici dl Goldiș înșiră mai multe cazuri caracteristice. Vexațiile nu mai se sfârșesc pe sate.

Cere o administrație dreaptă și echitabilă față cu naționalitățile.

Arată absurditatea sistemului de instrucțiune școlară, și cărui adevărat scop e perpetuarea stărilor de ignoranță la sate în mijlocul poporul românesc. Un popor ignorat va putea fi exploatat și în viitor, pe când unui deșteptat niciodată. Maghiarizarea prin școală e însă exclusă, deoarece școlarii petrec cea mai mare parte a zilei și a anului în cercul familiei, unde conștiința lor de rasă umilită sistematic, se oștește din nou.

Cinismul care ne rade azi în față, va fi umilit odată, căci cultura își tale, irezistibilă alvie chiar și în terenul stâncos al acestui comitat și masele trezite la lumină vor pune un capăt dominației claselor feudale.

De încheiere propune ca congregația să respingă raportul general și să voteze neîncredere vicecomitelui, precum și întregii conduceri a comitatului.

Cuvântarea dlui Șt. C. Pop.

După dl Goldiș, a luat cuvântul deputatul Știriei, dl Ștefan C. Pop.

D-sa spune — cu mult avânt oratoric — că e cu cea mai mare neîncredere față cu funcționarii comitatului, cari, începând dela cel din urmă diurnist și până la prefect sânt conduși de o ură neîmpăcată contra noastră, pe care au cinismul de-a o mărturisii prin toate faptele lor. S'a văzut acest cinism mai ales în modul cum au fost conduse alegerile. (Pentru a fi mai bine înțelese de membrii congregației, continuă apoi ungurește.)

Slăbiciunea vicecomitelui e de adreptul uimitoare, căci a avut chiar imprudența de a-l declara autorului pe șleau că el, vicecomitele, nu are nici o influență asupra subalternilor săi. Nu e chemat deci să conducă comitatul. Să treacă sarcina aceasta altuia.

Din raportul general lipsesc tocmai datele menite să ne dea adevăratul tablou al stărilor din comitat. Lipsesc din raport rubrica procentelor cheltuielilor comunale. Unele dintre procentele acestor cheltuieli apar totuși din comparație. Așa, de pildă, în comuna Șirla, darea de stat, începând dela 1 Aprilie 1910 și până la 1 Octombrie 1910, este prelininată cu 137.751 coroane, iar cheltuielile comunale sânt prelininate cu 148.972 coroane, — și multe alte cazuri la fel. Dupăcum apare din bugetele, aproape ale tuturor cercurilor, cheltuielile aceste trec peste 100%.

Lipsește din raport statistica transgresiunilor de pădure, care e enorm de mare și are ca urmare pauperizarea păturei celei mari mizere, pentru că marii proprietari dela periferii trăiesc aproape exclusiv, numai din amenzile dictate pentru aceste transgresiuni. Și fac aceasta fără un pic de rușine.

Raportul constată, că în 11 cercuri nu există medici și totuși sătenii sânt pedepsiți pe motiv, că nu anunță medicul cazurile contagioase. Și pedepsele acestea ating uneori și suma de 200 coroane.

In Târnova au fost pedepsiți 60 părinți, cu 25 până'n 60 coroane, pentru că nu și au lăsat recolta de grâu pradă inundațiilor, ci au dus-o acasă — ceea ce puteau s'o facă neîmpiedecați deoarece s'a vestit permisiunea în aceasta privință.

Subprefecții i-și bat pieptul, că ei sânt domni ai cercurilor. Atunci vor fi însă sănătoase stările din comitat când ei se vor mândri, că nu sânt »domni« ci scrovitori cei dinții ai cercurilor.

Se întâmplă, că se lvesc primejdiile mari pe sate și actele menite a înlătura primejdiile, sânt purtate vreme de 6 și 8 ani dela Ana la Calafă, în care restimp primejdia devine raliată și face pagube de sute de mii satelor. Așa râul Cigeru inundă an de an o mulțime de comune, ca de pildă: Lugozăul, Șindia și Cavna, și cu toate, că s'a hotărât deja cu 8 ani înainte regularea râului, nu s'a scos din alvia lui nici până în ziua de astăzi o lopată de prundiș măcar.

Abuzurile din cercul Hălmașului n'au fost încă pedepsite. In comuna Aciuța fibirăul a dictat amenzi de 3000 coroane pentru că vitele oamenilor au păscut un teren sterp, care nu producea iarbă nici preț de 2 bani. Am povestit deja acest caz în congregație, atunci dumnilavoastră v'ați indignat, n'ați remediat însă răul, ba ați aprobat chiar pedepsele draconice ce s'au dictat bieților oameni.

Toate actele oficiale ale comitatului tradează o ură nemărginită pentru poporul românesc și de i naveți să vă mirați, dacă nu vom mai îndemna poporul să vă asculte — a zis de încheiere dl Pop — și dacă acest popor vă va întâmpina în viitor cu același ură.

Se declară pentru propunerea de neîncredere ce-a prezentat-o dl Goldiș.

Discuția specială.

Cele 408 obiecte de discuție, luate în ordine de zi, se desbat în modul sumar obișnuit, cu cea mai mare iuteală. Cuvintele notarului care citește punctele și propunerile centrului se pierd în murmurul de glasuri. Notarul nici nu și-a spus încă vorba din urmă și fișpanul grăbește a publica »hotărîrea«: se aprobă.

Dacă n'ar fi fost de față Români, congregația ar fi rămas lipsită de orice seriozitate. Membrii români în mai multe rânduri și-au ridicat glasul în contra propunerilor oficiale și propunerile românești au fost primite.

Așa a fost primită propunerea dlui Dr. Cornel Iancu, ca în chestiunea procesului pentru vreo 36 jugăre pământ în hotarul comunei Zărand, pe care comitatul îl revendică și ca fundațiune filantropică, să nu se urmeze procesul împotriva țărănilor cari stăpinesc acest pământ. Promisiunea aceasta li s'a făcut pe vremea alegerilor pentru cazul că va reuși contele Wenckheim. Măcar să li se împlinescă promisiunea aceasta! Congregația a hotărât să se facă o nouă anchetă și a luat chestiunea dela ordinea zilei.

În chestiunea adreselor comitatelor Zolyom și Szepes privitoare la închiderea cărciumelor în zi de Duminecă și în sârbători, au luat cuvântul dl Dr. C. Iancu și V. Goldiș. Dl Dr. Iancu a stăruit asupra mizeriei ce se înstăpânește în toate păturile sociale pe urma alcoolismului și a cerut ca măcar odată pe săptămână să nu fie birturile deschise. Nu e însă de ajuns să luăm dorințele la cunoștință, ci trebuie să le și înlăturăm.

Dl Vasile Goldiș arată calea. In comuna Murani (com. Timiș), comitetul comunal, la stăruințele preotului român, a hotărât ca

pe viitor cărciumele să fie închise, Dumineca și în sârbătorile românești, fiind comuna aproape curat românească. Hotărîrea a fost aprobată de congregație și nefăcându-se apel la ministrul de interne, vicișpanul a dispus executarea hotărîrei. Așa trebuie să se facă și în comitatul nostru și să nu așteptăm până ce ministeriile vor aproba regulamentele congregaționale, pentru că aprobarea lor întârzie. Ministrul de finanțe nu vrea să renunțe la venitul ce-l are statul din vânzarea băuturilor.

Vicișpanul declară că aprobă vederile dlui Goldiș și congregația hotărăște conform propunerii dlui Goldiș.

Sedința s'a ridicat după orele 12.

Probleme și lupte naționale.

Limba diplomației a fost în trecut totdeauna cea franceză. Inceputul cu încetul ea începe să piardă însă terenul. Contactul diplomatic între Anglia și Statele-Unite bunăoară se face în limba engleză, care e limba oficială a celor două state. De asemenea în Spania și statele spaniole din America limba spaniolă stăpânește, iar între Brazilia și metropola ei Portugalia, contactul oficial se face în limba portugheză. În Europa contactul diplomatic între Germania și Austro-Ungaria se face nemțește, conform unei convenții nu prea vechi. Acestea sânt excepții cari constituie tot atâtea paranteze pentru stăpânirea limbei franceze.

Acuma însă un caz nou a produs o senzație generală. Cu prilejul vizitei sale în Belgia, la banchetul oficial al Regelui Albert, împăratul Wilhelm și-a rostit obiceiul toast în limba germană, contrar tuturor obiceiurilor diplomatice de până acuma. Mare senzație în cercurile diplomatice. Fapta împăratului a făcut mult sânge rău în Bruxela. Dintre cele 150 de persoane prezente 120 nici nu au înțeles discursul nemțește, între ei aproape toți miniștrii belgieni.

Se crede că fapta împăratului nu este o manifestare întâmplătoare, ci o încercare de a introduce limba germană ca limbă diplomatică și de a înlătura pe cea franceză.

Guvernul rus contra colonizărilor străine. Rusia începe a se teme de o primejdie nemțească. În partea de sud-est a imperiului s'a așezat un mare număr de coloniști nemți. Acuma nemții încep a se statornici și în sud-vest, în guberniile Volhinio, Podolia și Chiev. După afirmația unui ziar rusesc coloniștii străini, mai ales nemți, cumpără terenuri de întinderi tot mai mari, încât încep a se forma teritorii compacte de nemți înăuntrul granițelor rusești.

În fața primejdiei guvernul rus va lua măsuri serioase și energice spre apărarea hotarelor de sud-vest ale țării împotriva »cuceririi pașnice prin coloniști străini«, va aduce o lege în virtutea căreia se va opri străinilor cumpărarea de proprietăți imobiliare.

Cei cari doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

Temerea Rusiei ne pare firească. Teritoriul e una din elementele fundamentale ale naționalității și fiecare popor are dreptul a și l apăra, căci prin el își apără însăși existența sa națională. Coloniștii nemți pot fi folositori țării prin sânguința și cultura lor, superioară culturii poporului rusesc, dar ei sânt străini și asta hotărăște.

Un ziar cotidian cehesc în Viena. Cehii din Viena fac un nou pas înainte. Cu ziua de 23 Octombrie a început să apară un ziar cotidian cehesc în Viena. Ziarul nu e merit pentru publicul din provincie. Cehii înțeleg prea bine că politica poporului lor nu poate fi condusă decât de-acasă dela ei și nu din capitală. Înțelepciunea lor politică îi ferește de-a face, ca noi, greșeala de a scoate în capitală, între străini un ziar pentru provincia românească. Noul ziar cehesc va fi făcut pentru cei 500,000 de Cehi din Viena. Menirea lui e de a le da o lectură cotidiană cehească și de a-i emancipa de înfruierea de desnaționalizare a presei nemțești. Înființarea noului ziar e un însemnat progres pentru Cehii din Viena și va contribui la întărirea elementului slav în capitala austriacă.

O falsă mișcare națională e mișcarea rusească între Rutenii din Austria. Cu banii veniți din Rusia s'a înființat între ei un partid rusesc și s'a pornit o mișcare în scop de a-i câștiga pentru rusism. Ziarul lui *Perikarpatskaja Rus* schițează programul partidului. Scopul mișcării e de a țezi »conștiința rusească» între Rutenii și de a apropia de Rusia de care vor trebui să fie alipiți. Oricine vede ușor scopul acestei mișcări. E pusă la cale de Rusia și tradează intențiile ei hrăpărețe și cuceritoare, pregătite printr'o falsă mișcare rusească în Galizia și Bucovina.

Mișcarea asta însă e absolut falsă: Rutenii sânt înrudiți prin limbă cu Rușii, dar sânt totuși un popor deosebit de Ruși. Cultura și limba națională rutenă e alta decât cea rusească. Ideul național rutenesc nu e alipirea la Rusia ci creierea unui stat rutenesc *Ucrania* sub Habsburgi. Ucraina ar cuprinde pe cele 24 milioane de Ruteni din Rusia plus cele 3 și jum. din Austria și cele 400,000 de Ruteni din Ungaria. O mișcare rusească între Ruteni e deci o încercare de a sugestiona unui popor altă conștiință și altă naționalitate, în baza înruderii naționale.

Dar precum ar fi fals și cu neputință de a sugestiona poporului românesc o conștiință italiană sau danezilor una germană, nici fa'șa mișcare rusească nu va cuceri pe Ruteni. Partidul ucrainist stăpânește majoritatea lor covârșitoare și Rusia va trebui — să-și puie pofta în cui.

Chestiunea naționalităților în Belgia.

Emil Vandervelde, șeful partidului socialist din Belgia și președintele sindicatului socialist internațional, a ținut Sâmbătă seara, în Budapesta, o conferință despre »chestiunea naționalităților în Belgia». Orator distins, sociolog cu nume european, conferențiar cu temperament, expunerile belgianului Vandervelde au fost așteptate și ascultate cu atențiune încordată, mai ales că este și la noi o chestie a naționalităților, gravă și într'o fază mai acută decât în orice altă țară.

Conferința socialistului belgian, fără îndoială instructivă și interesantă din multe

puncte de vedere, n'a satisfăcut așteptările celor cari se așteptau la »senzații». Chestia naționalităților din Belgia e mai simplă decât chestia naționalităților dela noi și se reduce aproape numai la rivalitatea alor două popoare: flamanzi și valoni.

Vom schița, pe scurt, cuprinsul conferinței.

În Belgia trăiesc trei naționalități: Flamanzii în nord, Valonii (francezi) în sud și o mână de Germani la frontierele din răsărit. Hegemonia e a Francezilor. Multe momente au contribuit la înstăpânirea elementului francez: industria mai înaintată din sud, vecinătatea Franței și altele. Multă vreme limba flamandă nu era vorbită și înțeleasă de nici un funcționar public, pricinuind veșnice conflicte și nemulțumiri.

Liga flamandă a început acum acțiunea pentru recunoașterea drepturilor limbii flamande în școală, administrație și armată. Aderenții acestei Lige cer ca în ținuturile flamande limba flamandă să fie limba oficială, în ținuturile franceze — limba franceză. Adversarii egalității de drepturi a limbii flamande și franceze, văd în această egalitate o primejdie a progresului și a culturii franceze.

Vandervelde e de credință că idealul nu e nici hegemonia franceză, nici stabilirea alor două limbi oficiale în două teritorii deosebite. Cea dintâi jignește principiile dreptății, cea de-a doua duce la particularism și dă naștere la tendințe separatiste. *Adevăratul ideal e, fiecare belgian să cunoască limba franceză și limba flamandă, prin ceace cultura ar putea găsi intrare și în cele mai ascunse colibe țărănești și nu s'ar primejdi nici cultura franceză, — dovadă e că cei mai distinși poeți belgiani francezi, Verhaeren și Maeterlinck, sânt amândoi de origine flamandă. Bilingvismul acesta va da naștere în Belgia sintezei culturilor germane și romane, promovând marea cauză a progresului omenirii.*

Conferențiarul belgian nici n'a amintit măcar chestia naționalităților dela noi, ferindu-se de orice paralelă ori aluzie. Felul cum crede cu puțință rezolvirea chestiunii naționale din Belgia, *bilingvismul*, a fost pentru ascultători o surpriză, mai ales că la noi în Ungaria teoria aceasta ar fi reclamat un polilingvism babilonic.

Un redactor din Budapesta a și adus în discuție situația dela noi și i-a cerut explicații în ce privește Ungaria. Iată declarațiile lui Vandervelde:

În Ungaria în afară de unguri mai trăiesc și români, sâbi, slovaci, germani, croați și alte naționalități — a zis redactorul. — E, deci, cu neputință ca fiecare om să învețe și limbile celorlalte naționalități. Dacă dta ai fi chemat să rezolvi chestia naționalităților în Ungaria, în ce chip ai rezolva-o?

— Eu nu cunosc această chestie decât în mod superficial — a răspuns Vandervelde, — așa-dară nu pot face declarații nici despre mijloacele practice ale rezolvirii. Un lucru pot să declar: *fiecare naționalitate trebuie administrată în limba ei. Adică, vorbind spre pildă despre slovaci, să se facă posibil ca începând dela școală și pînă la judecătoreie în toate oficiile cu slovaci să se vorbească slovaceste.*

— Și crezi că lucrul acesta e cu puțință fără ca să se primejduiască interesele statului unguresc?

— Regret, a răspuns Vandervelde, nu cunosc chestiunea în toate amănuntele ei. Fără îndoială, e nevoie să se ție seama și de interesele statului (Vandervelde vorbește numai despre interese de *stat*, redactorul de-

spre interesele statului unguresc, subînțelegând eghemonia ungurească), dar trebuie să stărui pe lângă cea ce am spus. *Dimpotrivă, mai adaug că dacă naționalitățile nu sânt administrate în limba lor, faptul acesta constituie o vătărită țiranie.*

Scrisori din Munții-Apuseni.

»Concordia» și »Doina» — Holera și Moșii.

Câmpeni, Octombrie a. c.

La 1 Decembrie a. c. se vor împlini 2 ani de când intelectualii din Câmpeni au hotărât să pună în funcțiune societatea noastră de lectură »Concordia», ale cărei statute încă prin anul 1880 au fost aprobate de forurile competente, dar până la acest termen n'au fost puse în aplicare. Și se vede că s'au gândit într'un clipă bună, căci îndată începură a se înscrice toți Românii de bine din comună și jur, așa încât în aceeași lună a acelui an ne văzurăm procurate mobilierul și foile de lipsă. Mai târziu sosi și Institutul »Doina» cu cvota ei de binefacere și alți mulți cărțurari mai cu dare de mână, iar azi societatea de lectură din Câmpeni »Concordia» dispune de o bibliotecă frumoasă, billard etc. în valoare de peste 2000 cor. și în bani gata peste 1000 coroane. Localul numai ne supăra căci nu prea era corespunzător iar cel corespunzător prea scump și așa cu tot sprijinul primit — era de prevăzut că pe viitor nu vom putea înainta așa repede.

Dar oamenii buni cu atragere cătră neamul lor, dornici de înaintare și pe lângă acestea și buna înțelegere reciprocă au știut să lasă și din acest impas cumpărând pentru »Doina» unul dintre cele mai frumoase edificii, din care 3 odăi a cedat în mod gratuit pentru societatea noastră de lectură »Concordia».

În aceasta »cetățuie» ne adunăm în toată seara, dela cel de sus până la cel de jos, bătrâni și tineri, la citit, discutat și jocuri sociale, căci până aci — deși comuna Câmpeni o poți încunjura, pe jos, într-o 1/2 de oră totuși erau săteni cu cari nu ne întâlneam cu anii; nu le cunoșteam părerile, dar nici el ale noastre și așa nu e mirare dacă câte unul dintre ei mai rătăcea. Avem însă între săteni și familii mai înalte, cari nu pot fi membrii al »Concordiei», cum bunăoară e primarul *George M. Corcheș* care nu voințește să l ia dl primpretore la »hop» pentru o așa »fradare» — deși primpretorele are alte de lucru; apoi dascălul gr. cat. în funcțiune *Patriciu Palade* funcționar și la banca jidano maghiară din loc a cărui incompatibilitate de membru cu postul de funcționar a fost constatată și pe urmă ex-parohul *Ioan Motora*, învăț. gr. or. — deși toți trei — durere — sunt românii de naștere.

Holera — bat-o pârda! — pe alocurea a fost sugrumată, iar la noi acum iese la iveală. În comuna Câmpeni a descoperit o voințosul nostru primar *George M. Corcheș*, iar prin comuna Vidre, veterinarul *Stark Géza*. Vă va părea curios cum vine »un primar» și »un veterinar» să constate holera? Dar nu vă piea miraj, căci noi suntem dedați la așa ceva. — Am mai fost noi îngrijiiți, începând din Ofenbata și până în fundul Scărișoarei, timp de 6 luni, de o calfă de zidar, care a avut atestate false și a concurat la postul de medic în Ofenbata, unde a fost și ales și numai după 6 luni de funcțiune a fost prins și aruncat la răcoare. Păi și aceștia știu — dacă nu mai mult — dar sigur că sunt așa de bătuți la cap ca acel calfă!

Dar să trecem la uricioasa holera. Se dăduse din partea comitatului o »poruncă» că fiecare om, în curs de 48 ore să ducă gunoiul vitelor pe câmp. Cel ce aveau boi — duceau, iar cei cari aveau numai câte o vacuță, ori oi, ori capre etc. nu puteau satisface poruncii și încă într'un timp așa de scurt. — Și hai, primarul în comuna

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

Câmpeni, veterinarul prin comunele Vidra, la colindat din casă în casă. Și mulți, foarte mulți înși au fost pedepsiți cu sute de coroane. Mai greu au fost atacați de »holeră« acela cari în primăvara anului acestuia votaseră cu candidatul național, căci aceștia au trebuit să plătească scumpă porunca a holerei.

Coresp.

Din străinătate.

Sedință furtunoasă în Camera franceză. Din Paris se anunță: În ședința de Sâmbătă a Camerei deputaților au avut loc scene extraordinare de furtunoase. Socialiștii atacă guvernul pentru măsurile luate cu prilejul grevei amplotașilor dela căile ferate, acuzându-l că a săvârșit ilegalități.

Jaurés spune că acest guvern nu mai e demn de încredere. Cât de ilegal a procedat dovedește și faptul că nici chiar toți membrii cabinetului nu sânt solidari cu ministrul-președinte. (Sgomot mare).

Briand, răspunzând lui Jaurés, declară că guvernul e solidar; măsurile luate cu prilejul grevei au fost legale. Dar dacă interesele țării ar fi cerut, guvernul nu s'ar fi speriat nici chiar de măsuri ilegale.

Declarația aceasta provocă proteste furtunoase la socialiști, cari îi strigă: dictator, trădător de patrie, mișei — și bat băncile. Deputatul socialist Colly vrea să se năpustiască asupra lui, dar e împiedecat de colegii săi. Sgomotul ține mai bine de o jumătate de oră. Președintele e nevoit să suspende ședința.

Paris, 31 Octombrie. Ieri, Duminică după amiază, Camera a ținut o nouă ședință în care Briand a revenit asupra declarațiilor sale de Sâmbătă, spunând că sgomotul mare l-a împiedecat să-și desvolte mersul ideilor. A înțeles numai măsuri excepționale, dar nu măsuri ilegale.

Pe urmă Camera a votat guvernului încredere.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 31 Octombrie a. 1910.

— **Sfințirea bisericii din Conop.** Ieri, Duminică, P. S. Sa I. I. Pap, episcopul Aradului, a sfințit noua biserică gr. or. din Conop (com. Arad), biserică zidită cu mari jertfe de bunii credincioși. Din centru P. S. Sa a fost însoțit de P. C. Sa protosincelul Roman Ciorogariu, de noul protopop Dr. Gh. Ciuhandu și Fabriciu Manoliă, de diaconul Cornel Lazar și de Vasile Goldiș, secretarul consistorial. La sfințire s'a adunat mult popor, ca la 1500 de oameni, veniți și de prin satele învecinate, pentru a se bucura împreună cu harnicii conopeni. După amiază P. S. Sa a trecut în comuna Odvoș, unde a celebrat vecernia și a ținut o cuvântare poporului, care a venit și aici în număr frumos.

— **Domnul R. T. Popescu în Austria.** Citim în »Bozner Nachrichten«: Seara de lectură aranjată în 20 c. de secțiunea Alpină din Bozen a fost bine cercetată cu toate convenirile aranjate de alte societăți pe aceeași seară. Conferențiarul d. Romul Teodor Popescu pe lângă proiecții de scheopticon a vorbit timp de două ore despre promovarea circulației străinilor în Ardeal. Pe urmă trecând la adevăratul subiect al conferinței »Turistica în Carpații Ardeleni« ne-a arătat regiunile pitorești, ale acestora împreună cu locuitorii lor și instalațiunile acestor. Auditorul a ascultat cu multă atenție prelegerea.

— **Bancă românească de asigurare.** Din Sibiu ni-se scrie: Eri Duminică, s'a întrunit în Sibiu direcțiunea »Solidarității«. La ședința direcțiunii au luat parte dnii P. Cosma (Sibiu), A. Cosma (Șimleu), I. Lăpedatu (Orăștie), Dr. Coriolan Pop (Oradea mare), Const. Pop (Sibiu), Sava Raicu (Arad) și Dr. G. Tripon (Bistrița).

În această ședință s'au adus și câteva hotărâri cu privire la banca românească de asigurare ce este a se înființa. Sediul băncii va fi *Sibiu*. Direcțiunea a hotărât să publice fără întârziere prospectele pentru subscrierea de acții. Aceste prospecte se vor depune la băncile românești și la particulari.

Cum sântem informați, de pe acum e asigurat noii bănci aproape întreg capitalul social necesar. Publicul românesc de pretutindeni manifestă un viu interes pentru această instituție a cărei lipsă s'a resimțit de mult.

— **Exhumarea lui Lueger.** Din Viena ni-se scrie: Vineri în liniștea tainică a serii de toamnă, când cercetătorii pe rând părăseau cărările cimitirului central din capitala împărăției — o mică grupă de muritori, plini de pietate, pierduți contemplează exhumarea fostului lor conducător — răposat fără vreme — marele Lueger.

La deschiderea coșciugului de metal s'a putut vedea trupul celui nobil suflet, care trăiește și va trăi în inimile imensei mulțimi, ce plângea atât de jalnic cu ochii scăldați în lacrimi a reprezentanților ei îndurerați. Era tot așa de maiestos, ca și când ar zăcea pe catafalc în hala mare a Rathausului — când a plecat pe ultimul său drum.

— **Împreună cu partea interioară a coșciugului** a fost așezat în un nou coșciug de alpaca, cu ornamente înaurite, având inscripția »Bürgermeister Dr. Karl Lueger, geboren 24 October 1844, gestorben 10 März 1910« și deasupra o cruce înaurită, și așa apoi a fost pus între iubiții săi părinți.

Sâmbătă, la orele 11 p. m., s'au oficiat ceremoniile bisericești, iar »Schubertbund«-ul a cântat durerea nemângăiată a inimilor ce-l deplâng.

E. B.

— **Membru fondator al bisericii din Panciova.** Biserica românească gr. ortodoxă din Uzdin s'a înscris membru fondator al bisericii ortodoxe române din Panciova, cu suma de 500 coroane.

— **Cununie.** D. soara Ludovica Mureșianu din Sântămărie și d-l Vasile Roșca din Dinc Ișl anunță cununia ce va avea loc în biserica rom. din Sântămărie, la 6 Noembrie n.

Felicitările noastre.

— **Logodnă.** Doamna văd. Ecaterina dr. Pățecanu născ. Mezel s'a logodit cu dl Dr. Mihail Moldovan, din Turda.

Felicitările noastre.

— **Promoție.** Dl Constantin Ohidiu din Caransebeș a fost promovat la universitatea din Budapesta doctor în medicină.

Felicitările noastre.

— **Revoluție în Uruguay.** Ziarele italiene primesc știri din Buenos-Aires, că în republica Uruguay a izbucnit revoluția.

Revoluționarii au asediat hotarele braziliene și telegramele sânt foarte strict cenzurate.

Guvernul din Argentina a luat toate măsurile pentru păzirea strictă a neutralității și autoritățile argentinene au sechestrat un vagon de arme destinate pentru revoluționari.

Situația republicii Uruguay, cum se anunță din Montevideo, e foarte serioasă și țara întreagă e foarte amărâtă contra lui Bathle a candidatului la președinție.

Revoluția n'a izbucnit mai de timpuriu din cauză că revoluționarii nu aveau destui cai. Revoluționarii au rupt firele telegrafice și din cauza aceasta comunicația trenurilor e foarte neregulată.

Guvernul a trimis miliție multă la locurile periclitare iar pe min'strul de externe, fiindcă simpatiza cu revoluționarii l-a destituit. S'au făcut multe arestări, dar până acum ciocniri mai serioase nu s'au întâmplat.

— **Cursuri aviatice.** Cursurile aviatice de depărtare din Boik Johannisthal au adus glorie aeroplanelor germane. Wientzlers a făcut în timp de 41 minute un drum de 60 chlm, adică o lumină de 100 chlm. pe cias. Premiul prim l-s'a dat aviatorului Grade, iar al treilea lui Thelehn.

Eroul zilei la cursurile din Gordon-Bennet a fost White, care în 61 de minute a zburat 100 chlm. și prin aceasta a creiat un nou record universal. Al doilea a fost Moissan, iar al treilea Lebianc.

— **Viriliștii români în Sălaj** sânt următorii: Florian Coclan, dr. George Papp, George Papp de Băsești, Andrei Cosma, Vasile Mica, dr. Vasile Gyurkó, George Filep, Laurențiu Bran, Mihail Papp preot, Alexandru Sima, Patriciu Lobonțiu, Augustin Vicaș, Ioan Filep, Vasile Pop preot, dr. Iuliu Papp și Ioan Ch. Dragomir.

N'au fost luați în listă domni: Petru Pop preot în Babța, dr. Alexandru Pap și Mihail Papp, ambii advocați în Ceh, pe motivul că, — de și au drept — n'au cerut să li se compute darea *duplu*. În 15 zile însă pot recurge pentru îndreptarea listei și astfel pe anul viitor, 1911, vom avea în total 19 viriliști români.

— **O artistă română în Veneția.** Pe scena istoricului teatru »La Fenice« din Veneția, unul din teatrele cele mai de seamă din Italia, debutează de câteva seri cu mult succes, artista română doamnă Magda Dorini (Sion), elevă a celebrului maestru Theodorini. Ziarele îi aduc vii și meritate elogii iar publicul o răsplătește cu aplauze calde și îndelung repetate.

A fi în cariera artistică numai de doi ani — doamnă Dorini și a împlinit studiile abia acum doi ani — și a debuta cu succes pe scena unui teatru de operă ca »La Fenice«, e un merit care face orgolios nu numai pe artist dar și pe conașionarii săi.

— **Ibsen și autorii.** Un vechiu prieten al lui Ibsen, Johu Paulsen, a dat de curind la iveală amintiri în care arată curioasă antipatie pe care o resimțea marele scriitor față de teatru și de actori în general. Această antipatie înăscută la Ibsen, ajunsese în ultimii ani ai scriitorului o adevărată repulsiune. Ea datează din vremea în care Ibsen era regisor al teatrului din Christiania, epoca cea mai penibilă și mai tristă din viața sa. Marele protagonist al personalității omenesti, mare excitator al individualismului la bărbat și la femeie, declara franc că orice actor îi este antipatic, chiar aproape odios, de oare ce el exercează o meserie care consistă în a nu fi »el« și de a se pune, la fie care dată, în pielea altuia. E de altfel inutil a zice că atunci când Ibsen întâlnea la un actor o adevărată fire de artist, își uită prejudecățile. Celebra actriță daneză Betty Hennings l-a entusiasmă cite odată atât, în cât s'a aruncat între culise și a acoperit-o cu sărutări de admirație.

— **Spionaj în Cherbourg.** Din Cherbourg (Franța) se anunță: Un caz de spionaj produce aici mare agitație. Cineva a pătruns în vasul submarin »Messidor« și la lumină de magnezie a fotografiat interiorul precum și construcția vasului. Se crede, că făptuitorul ar fi un matroz. Ancheta decurge cu multă precauțiune și în mare taină.

— **Societatea »Petru Maior« din Budapesta.** În ședința sa din 23 Octombrie c., societatea »Petru Maior« a tineretului române dela școlile superioare din Budapesta s'a constituit pe anul 1910/11 în chipul următor:

Președinte: Ionel Pop, stud. în drept. Vicepreședinte: Mihail Lupaș, stud. med. Secretar: Aurel Mager, stud. med. Notari: Dionisie Nistor, stud. în fil. și Victor Popoviciu, stud. la acad. comercială. Casier: Ioan Meșota, stud. la acad. orient. Controlor: Aurel Sasu, stud. med. Bibliotecar: Miron Crețu, stud. med. Vicebibliotecar: Nicolae Aron, stud. med. Econom: Victor Jula, stud. med.

Comisia literară: Vasile Stolca, stud. în fil. Ascaniu Crișan, stud. în fil. Oprea Rodnean, stud. med. Ioan Sârbu, stud. med. Victor Jula, stud. med. Aurel Sasu, stud. med. Dionisie Nistor stud. în fil.

Comisia supraveghetoare: Emil Țeposu, stud.

med. Iosif Pușcariu, stud. med. Nicolae Dordes, stud. tehn.

Localul societății: IX Măria-utca 29, 5.

— «Cetatea» este firma unei nouă întreprinderi financiare românești, ce s'a înființat în Cohalm, (comit. Târnava-mare) unde, precum se știe există deja un institut de al nostru «Economia», capace a satisface în condiții multumitoare trebuințele de credit ale populației.

«Cetatea» este și ea una din fondurile superflue, care și datorită urzilor meschinilor interese personale. Fundatorii sânt, după informațiile ce le avem, protopopul din localitate și un tânăr malcontent, fost până acum angajat al «Economiei» și câteva rudeni ale lor. Deci o întreprindere familiară, care cu neînsemnatul capital, ce a putut înjgheba, nicicând nu va ajunge o cetate a intereselor economice ale poporului nostru din Cohalm și jur.

— **Accidentul unui aviator român.** Din București se anunță: Vineri dimineață, la școala de pilotaj a aerodromului de la Chitila s'a întâmplat un accident, care, din fericire, n'a avut urmări fatale: Pilotul elev Titu Eftimiu a căzut cu aparatul Farman ce conducea; aparatul s'a sfărâmat și numai printr'o fericită întâmplare pilotul a scăpat neatinț.

Iată cum s'au petrecut lucrurile:

Titu Eftimiu, care face școala de pilotaj, a făcut timp de 45 m. zboruri scurte dar reușite, la aerodrom.

Incursaj de reușita zborurilor îndeplinite, pilotul a încercat un zbor mai îndrăzneț.

La 10,45, aparatul fiind luat de vânt, pilotul a oprit motorul și a cercat să se coboare.

Aterizarea însă s'a făcut așa de brusc, în cât aparatul s'a sfărâmat complet.

Titu Eftimiu a scăpat ca prin minune. Motorul de asemenea, fiind oprit înainte de aterizare, n'a avut stricăciuni, încât a putut fi montat imediat unui alt aparat construit de curând, așa că lecțiunile de zburat vor continua ca și până acum, cu acest nou aparat.

— **Convocări** Comitetul cercual al despărământului VII al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, invită prin aceasta pe toți doritorii și sprijinitorii literaturii și culturii românești, la adunarea anuală ordinară, ce se va ține la 20 Noembrie st. n. 1910, la orele 11 a. m., în localitățile Institutului de credit și economii »Hașegana« din Hașeg, având următorul program: 1. Deschiderea adunării prin președinte. 2. Raportul secretarului. 3. Raportul casierului. 4. Raportul bibliotecarului. 5. Emiterea unei comisiuni pentru cenzurarea rapoartelor, iar alta pentru înscrierea membrilor. 6. Prelegeri. 7. Referada comisiunilor. 8. Alegerea directorului și a comitetului cercual. 9. Statorirea bugetului. 10. Eventuale propuneri. 11. Închiderea adunării. Din ședința comitetului, ținută la 16 Octombrie st. n. 1910. Dr. Gavril Suciu, directorul desp. Todor Pop, secret. desp.

— **Domnii membri fondatori, pe viață, ordinar și ajutători al »Astrei«** precum și toți sprijinitorii literaturii și culturii poporului român sânt invitați prin aceasta la adunarea cercuală a despărământului Bistrița al »Astrei«, ce se va ține în Bistrița, în localul casinei române, la 6 Noembrie 1910 st. n. orele 10 a. m. Obiectele: 1. Deschiderea ședinței. 2. Raportul comitetului cercual. 3. Raportul casierului. 4. Emiterea unei comisiuni pentru cenzurarea rapoartelor amintite. 5. Celirea unei conferințe. 6. Eventuale propuneri. Bistrița, la 28 Octombrie 1910 st. n. Comitetul.

— **Conjurațiile în Portugalia.** În cercurile diplomatice din Spania se vorbește, că în Lisabona a fost descoperit un complot îndreptat contra guvernului provizoriu. Mulți ofițeri compromiși au fost arestați. În țara întreagă descoperirea conjurației a făcut mare senzație.

— **Spion osândit.** Intr'un număr mai recent am amintit, că tribunalul din Viena a luat în dezbateri procesul contra lui Paul Bartmann, fost ofițer în armata austriacă, învinuit că a făcut Italiei servicii de spionaj. Procesul s'a sfârșit Sâmbătă. Tribunalul l-a osândit pe Bartmann la 5 și jum. ani pușcărie.

— **Plecarea reginei Olandei.** Miercuri, 13 Octombrie, la orele 1,15 d. a., M. S. Regina-Mamă a Olandei, după o ședere de 12 zile la

Castelul Peleş, ca înalt oaspe al Majestății lor Lor, a părăsit țara prin Predeal ducându-se la Budapesta.

M. S. Regina mamă înainte de a părăsi castelul și a luat rămas bun de la M. S. Regele, care venise în sala de arme urându-i bună călătorie și pe care a salutat-o cu multă căldură, tot aci se aflau AA. LL. RR. Prințipi Moștenitori și suite.

Până la Predeal M. S. Regina-Mamă a fost condusă de M. S. Regina în automobil, însoțite de A. S. S. Prințipele Carol de Bethelm și Steinfurt, de d. van Vredenbruch, ministrul Țărilor-de-Jos la București; d. I. Kalinderu, administratorul Coroanei și suitei.

În gara Predeal M. S. Regina a Olandei a fost întâmpinată de d. Edgar Mavrocordat, ministrul țării la Haga și autoritățile locale.

Despărțirea la Predeal a fost foarte cordială. Majestățile Lor s'au îmbrățișat în modul cel mai călduros, după care s'au urcat în vagonul special, pornind spre Budapesta.

— **Parastas.** Duminecă s'a oficiat la biserica Sf. Gheorghe-Vechi, un parastas pentru odihna lui Constantin Boerescu, fost ministru.

Serviciul divin a fost oficiat de către P. S. Sa Arhiereul Nifon, înconjurat de clerul bisericii.

Răspunsurile la Sf. liturghii precum și cântecile parastasului au fost executate de corul dlui I. Popescu-Păsărea, maestru de muzică bisericească și profesor al seminarului Central.

La acest parastas care s'a terminat la orele 11, au luat parte familia decedatului și rudele.

— **Serbătorirea maestrului Chopin.** Ieri s'a sărbătorit în mod solemn în sala festivă a clubului literar din Lemberg amintirea lui Chopin marele maestru al muzicii.

Serbarea s'a început cu o cântare foarte frumoasă, compozițiile de-alui Chopin.

Au participat afară de Ruteni, mulți Ruși, Germani și Austrieci din Polonia precum și Alma Tadema din Anglia și Jules Clarette din Paris. Oratorul Paderevski a spus în vorbirea sa următoarele: »Noi, compozitorii poloni sântem toți fiii unui tată alui Chopin.

El a fost un arbore, ale cărui crengi s'au întins până la cer, iar noi pe lângă dînsul sântem numai mlaie rămurile. El a fost soarele, iar noi sântem umbra razelor. Chopin a fost cel mai mare patriot polon, pentru că vocea lui a chemat mai cu durere libertatea și el s'a luptat mai frumos contra servituții și subjugării. El a dovedit, că Bismarck n'a spus drept când a afirmat, »că nu există cultură polonă«. Paderevski și a încheiat vorbirea cu următoarele: »Pe cum știm că există un cer, tot astfel e drept, că există cultură polonă și Chopin i-a fost unul dintre propagatori.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri de la balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

PAULA DEINU,
depozit de pălării de dame
ARAD, Weitzer János-u. 9.
(În edificiul nou a școlii de fete).

Cronica socială și artistică.

»Serată în Bistrița«. Reuniunea română de cântări din Bistrița invită la »Serata« ce va avea loc cu prilejul adunării cercuale a despărământului Bistrița al »Astrei«, Duminecă 6 Noembrie n. în sala de la »Gewerbeverein« din Bistrița. Începutul la orele 8 seara. După concert urmează danș.

BIBLIOGRAFII.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare, + 10—20 fil. porto:

Biblioteca Lumina à 30 fileri.

Emit Gârleanu, Trei vedenii.

H. Balzac, Cățul. Trad. de A. Mândru.

Ion Agârbiceanu, Prăpastia.

Paul Heyse, Prizonier i. Trad. de Franzescu.

N. N. Beldiceanu, Un singuratic.

Alfred de Musset, Mimi Pinson. Traducere de Aurel Sterescu.

Petru Popa paroh, Istorie biblice din Testamentul Vechiu și nou. Pentru cl. III și IV cu 20 ilustrațiuni. 45 fil.

Aprobată din partea Ministrului de culte și inst. Aprobată de Ven. Consistor gr. or. român.

Conan Doyle. Din aventurile lui Sherlock Holmes.

Catehismul familiei Musgrave —20

Un post ciudat —20

Societatea celor cu părul roșu —20

Aceea care l-a învins pe Sherlock Holmes —20

Omorul din Valea Boscombe —30

La Librăria Tribunei să află de vânzare:

N. Iorga Istoria literaturii românești vol. I 5—

N. Iorga » » » » » vol. II 5—

N. Iorga: Les dernieres elections en Hongrie et les Roumains. (Iuliu 1910) 20 fil.

Poșta Redacției.

»Unirea« (Vad). V'am răspuns în scrisoare.

C. F. R. Vă rugăm adresați-vă dea dreptul dlui Lăpedatu (Oăștie), de la care veți primi toate lămuririle dorite.

Moșucu. Sânt momente prea intime, cari au farmec numai pentru cei ce le-au trăit. Publicul mare, străin de ele, nu le prea înțelege. Altfel firul povestirii se dăpână ușor. Căutați-vă alte subiecte.

Poșta Administrației.

Vermi de mătase. Adresați-vă Inspectoratului regnicolar reg. ung. de mătăsărit în Szekszárd (comitatul Tolna), de unde veți primi informațiuni detaliate.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și conc.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Etz. Poarta II.

Consultații de la orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficanți

mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

„DRĂGANUL”
Institut de credit și economii în Beluș.

AVIZ!

Perzându-se titlul provizor No 26 — despre acțiunile No 307—8, și titlul provizor No 110 — despre acțiunile No 845—8, eventualii posesori ai titlurilor provizorii amintite sunt rugați a adevăra dreptul lor de proprietate până în 1 Mai 1911 st. n., la caz contrar titlurile provizorii se vor anula și în locul lor se vor emite titluri provizorii noi.

Direcțiunea.

Zotti Hodoș:

Carte de bucate.

Partea I și II à 3 Cor.
(10 fileră porto).

Să poate căpăta

la **Librăria Tribunei**
Arad.

Caut o moșie

spre a o lua în arîndă, mărimea 3—500 jugăre. Proprietarii doritori de arînda să se adreseze administrației ziarului »Tribuna«, sub adresa »Amatorul«.

A N U N Ţ.

Se caută

un hotelier harnic

(Român), cu praxă bună și îndelungată, pentru »Hotelul Comunal« din Săliște (cott. Sibiu) începând cu 1 Ianuarie 1911 st. n. Ofertele și documentele necesare să se adreseze firmei

Ioan Comșa & Fiu,
în Szelistye (Szeben m.)

Se caută

un sodal (calfă) român,

istef. Află aplicare în prăvălia de confecțiune pentru dame, de pânze și albituri a lui **Pick Ernő** Arad.

Ilustrate

cu vederi din Arad, peisaguri, pasteluri și motive românești se pot căpăta

la „**Librăria Tribunei**”.

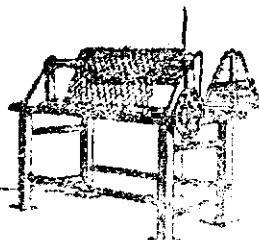
Se caută

Un candidat de avocat

cu praxă bună,

care să poată și singur conduce cancelăria, eventual să rămână în permanență. Locul îl poate ocupa imediat.

Doritorii să se adreseze lui **Dr. Șerban de Voilă** avocat, deputat, Făgăraș.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să așteptăm; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— **Primlucrător mijlocesc.** —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
Premiat la 6 expoziții.

De închiriat.

Un local de prăvălie de închiriat

aranjat cu pulturi nou frumose, luminat cu electricitate, cu o clientelă sigură, care are întoarcere dela 60.000—70.000 coroane, dar se va urca și mai sus acum cu facearea căilor ferate și ne mai fiind în oraș altă prăvălie de manufactură română.

Doritorii să se adreseze lui:

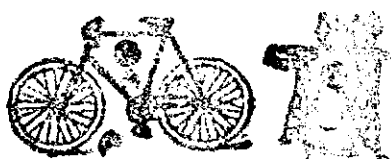
Virgil Gorcheș, comers.
Câmpeni (Topánfalva).

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziene în **Lugoj, str. Weis nr. 6.**

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

Intreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

Procurați

dela librăria „**TRIBUNEI**”

Arad, str. Deák Ferencz 20

„Cantorul Bisericesc”

aranjat de

GEORGE BUJIGANU

învăț. în Deliblată.

Cel mai practic op bisericesc, cea mai bogată antologie a cântărilor bisericești la români.

Indispensabila lui necesitate o documentează iușala cu care a trecut prima ediție în un an 1000 exemplare.

Opul să extinde pe 444 pag. octav mare, pe 2 coloane, litere latine, tipar roșu-negru. Cuprinde rînduielele tuturor sărbătorilor de peste an, precum și tipul bisericesc Op aprobat de consistor!

Legătură artistică, confecționat la prima compactorie din Budapesta.

Prețul unui exemplar broșat 10 cor., legat în pânză frumos aurit 12 cor., legătură lux 1/2 piele 14 cor. Lux nu se mai află, numai după comanda specială bucata 16 cor. plus porto postal 60 fl.

Intrebuințarea »Cantorului Bis.« dispersează pe toate celelalte cărți bisericești, ca: mineiul, triodul, penticostarul, molitvelnicul etc.

Raritate bisericească, mai câteva exemplare de vânzare.

Cel mai frumos dar do sărbători bisericilor și specialiștilor bisericești.

Administrația tipografiei și librăriei „**Tribunei**”.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Dózsa János măiestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca măiestru perfect în ru prepararea tuturor articlilor aparținătoare acestei branșe precum:

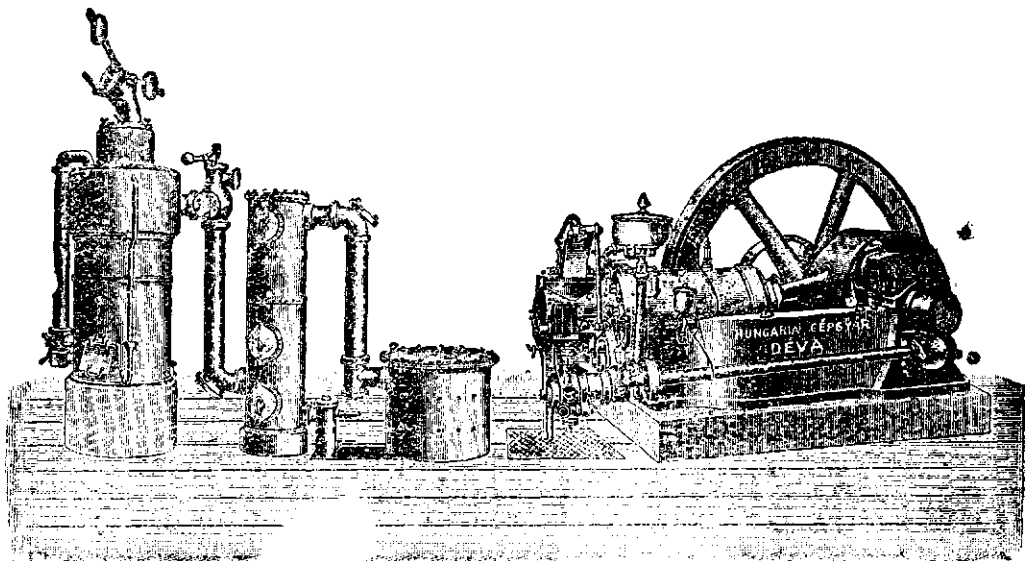
guler preparative, gulere boa, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust. Blane și tocuri de picioare, etc. Reparaturile se execută prompt.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.**SITUAȚIUNE SUMARA**

1909		1910.	
10 Octomvrie.		2 Octomvrie.	9 Octomvrie.
ACTIV			
138312601	{ 98542601 Rezerva metalică Aur	121503390	170767489
221822	{ 39770000 " Trate Aur	45608000	171111399
93403152	Argint și diverse monete		285745
36733633	Portofoliu Român și Străin		321539
11999924	{ *) Impr. pe ef. publice	15346500	115032127
15093086	" " " " in cont cor.	14266161	118723315
3151121	Efectele Capital. Social		30849895
598307	Efectele fondului de rezervă		29613161
706299	" " " " amortizarea imob. și material		11999924
575503	Imobile		14720535
112274565	Mobilier și Mașini de Imprimerie		3052121
—	Cheltueli de Administrațiune		6001378
31493605	Depozite libere		718280
54352601	" " & provisoriu		620714
50430219	Conturi de valori		112717550
12000000	Conturi diverse, sold.		112484750
26762198			—
4022552			26510769
319623410			56064135
2237648			549252142
1283636			549915557
112274565			
—			
26796190			
504300219			
PASIV			
	Capital	12000000	12000000
	Fond de rezervă	28455942	28455942
	Fondul amortizării imobilelor și material	4278430	4278430
	Bilte de Bancă în circulațiune	358616180	360260180
	Profituri și pierderi	2341543	2341543
	Dobânzi și beneficii diverse	1252147	1357332
	Depozite de retras	112717550	112484750
	" " " & provisoriu	—	—
	Conturi diverse, sold	29590350	28737380
		549252142	549915557

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:

Tot-felul de mașini economice.

Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trieră, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.

Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apeducte și fântani.

Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de ghiță, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canelor.

Stațiuni de automobile.

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

== Au sosit toate noutățile de toamnă: ==

Materii admirabile în cele mai noue culori.

POSTAVURI
pentru talii.

DELINURI.

ȘALURI.

ROCHII de desupt.

CIORAPI

mai iefteni ca ori-unde

CONFECȚIUNI

pentru femei și fete.

ALBITURI.

PÂNZE.

BRODERII.

DANTELE.

ȘINOARE etc. etc.

TRUSOURI.

ADJUSTĂRI

(DECORAȚII)

pentru haine.

Rog să binevoiiți a privi

vitrinele mele.

Prăvălie nouă de ceasornice
și juvaerice!

S. Gáspár Jenő

ceasornicar și giuvaerglu în
Arad, Asztalos Sándor-u. 10.
(vis-à-vis de farmacia Ring.)

Înștiințez mult on. public, că
în legătură cu prăvălia din
Pâncota, am deschis în
Arad, o prăvălie de cea-
sornice și giuvaerice.

Se primesc tot-felul de re-
paraturi. Pun mare pond
pe lucru cinstit.

Prăvălie nouă
de ceasornice și juvaerice!

Atelierul cu instalații
electrice pentru cuțite
și tocilărie — a lui
HUBERT GYÖRGY
Budapesta, Str. Váci 67.

— Se recomandă pentru
ascuțirea și repararea
de foarfeci, cuțite, brice și
tesacuri de bucătărie în
condiții ireproșabile și pr.
Mare depozit de unelte
și utensilii pentru barbieri,
ca foarfeci, brice și cu-
rele de ascuțit etc. etc.
Pentru barbieri se ascut
două brice pe gratis dacă
trimit 12 deodată. —

G. Orendt & W. Feiri, curelari, senari,
și negustori de
geamantane în
Sibiu — Nagyszeben, Heltauergasse 45.

Se recomandă pentru pregătirea lucrărilor de trăsuri,
șele și călărie deasemenea geamantane și genți.

Avem în depozit tot-felul de articoli pentru voiaj,
fumat, sporturi și excursii, pe lângă prețuri convenabile.

Recomandăm pe urmă cei
mai buni jamperi de piele,
fabricație proprie, pentru civili
și militari, cari stau strâns lipite
de picior, deasemenea curele
pentru mașini. Prospect de
prețuri se trimite gratis și franco
referindu-vă la ziarul nostru.

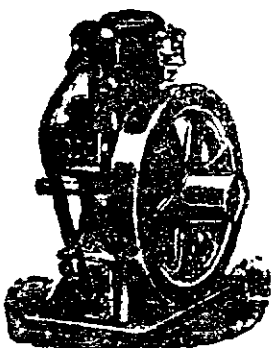

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —
Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószelváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arta-
puri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articoli tehnici. Fitile magnetice. Unsoari. Material
de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material
pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

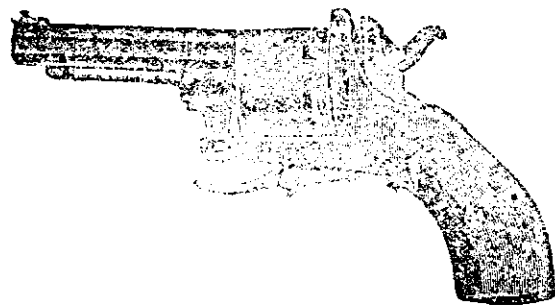
Friedrich Schintzel

— fabrică de mezeluri, —
— salam și cârnățarie —
în Nagyszeben — Hermanstadt
— Jungenwald-strasse No. 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de
cea mai fină calitate, șunci, salam, pariser, cârnăței de
hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfialadă etc. Slănină
albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vanzătorii primesc rabat.
Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la
expediția cu poșta cât și cu trenul.

Cu plă-
tire în
rate!

Arme de vânătoare și revolvere

mare asortiment la **Ioan Kalenda,**
Oradea-mare (Nagyvárad) lângă biserica Holdaș.
Telefon în legătură cu Intreg comitatul 245.

Lemne de foc!

bune, uscate și despicate

se pot căpăta la gara din Borosșebis
încărcate în vagon cu 110 Cor.

Informațiuni mai detaliate dă
Kecskés Sándor, Borosșebes (c. Arad).

NAGY JÓZSEF, sculptor.

Fabrică cu instalații electrice pentru ori-ce
mobile de marmor, granit, sienit și mar-
mor de labrador. — Brașov—Brassó.

Primește orice
lucrări de sculp-
tură, precum -
și pietre sepul-
crale, onumente, mau-
zolee din ori-ce fel de
piatră. Prețuri moderate.

Grădini și Parcuri

transformează și planuiește:

Nagy Sándor, Arad,

Illés-utoza No. 66.

Cultivarea proprie a pomilor de lux
și a tufelor de ornament.

= Atelierul de fotografiat a lui =

== **Csizhegyi Sándor** ==

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
 (Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în prețuri.

Pianuri sau Harmoniuri

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Str. Cisnădiei 9. (vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
 întemeiat la anul 1867 ca 1-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de închiriat.

Plătire în rate după dorință.

Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Primul atelier ardelenz aranjat cu putere electrică pentru sculptura pietrelor și fabrica de pietri monumentale.

VERSTENBREIN TAMÁS és TARSÁ sculptor și meșterul piatră.
 Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsmá-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.
 Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárád.

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru

pălării speciale de dame,

deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7-9,

al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e liberă și neobligatoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit totfelul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.